

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 98/26/EF

af 19. maj 1998

om endelig afregning i betalingssystemer og værdipapirafviklingssystemer

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN
EUROPÆISKE UNION HAR —under henvisning til traktaten om oprettelse af Det
Europæiske Fællesskab, særlig artikel 100 A,under henvisning til forslag fra Kommissionen ⁽¹⁾,under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Mone-
tære Institut ⁽²⁾,under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og
Sociale Udvalg ⁽³⁾,i henhold til fremgangsmåden i traktatens artikel 189
B ⁽⁴⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Lamfalussy-rapporten fra 1990 til G 10-landenes centralbankchefer påviste den betydelige risiko, der er forbundet med betalingssystemer, som opererer på grundlag af flere retlige typer betalingsnetting, navnlig multilateral betalingsnetting; det er af altafgørende betydning at få mindsket de retlige risici, der er forbundet med deltagelse i realtidsbruttosystemer i betragtning af den stadig større udbredelse af sådanne systemer;
- (2) det er tillige af største vigtighed at få mindsket risikoen ved at deltage i værdipapirafviklingssystemer, navnlig når der er en tæt forbindelse mellem sådanne systemer og betalingssystemer;
- (3) dette direktiv skal medvirke til at få arrangementer for grænseoverskridende betalinger og værdipapirafvikling i Fællesskabet til at fungere problemløst og omkostningseffektivt, hvorved den frie bevægelighed for kapital i det indre marked styrkes; dette direktiv bygger således videre på de fremskridt, der er gjort hen imod den fulde gennemførelse af det indre marked, særlig hen imod den frie udveksling af tjenesteydelser og liberaliseringen af kapitalbevægelserne, med henblik på virkeliggørelsen af Den Økonomiske og Monetære Union;
- (4) medlemsstaternes love bør tage sigte på at minimere den forstyrrelse af et system, som en insolvensbehandling mod en af systemets deltagere fører med sig;
- (5) et forslag til direktiv om sanering og likvidation af kreditinstitutter, som blev forelagt i 1985 og ændret den 8. februar 1988, er stadig ikke vedtaget af Rådet; den konvention om konkurs, som medlemsstaterne, forsamlet i Rådet, udarbejdede den 23. november 1995, udelukker udtrykkeligt forsikringselskaber, kreditinstitutter og investeringsselskaber;
- (6) dette direktiv skal dække såvel indenlandske som grænseoverskridende betalingssystemer og værdipapirafviklingssystemer; det skal gælde for fællesskabssystemer og for sikkerhed, som stilles af deltagerne, det være sig fællesskabsdeltagere eller tredjelandsdeltagere, i forbindelse med deltagelse i sådanne systemer;
- (7) medlemsstaterne kan anvende dette direktivs bestemmelser på indenlandske institutter, der deltager direkte i tredjelandssystemer, og på sikkerhed, der stilles i forbindelse med deltagelse i sådanne systemer;
- (8) medlemsstaterne bør kunne betegne et system, hvis primære virksomhed består i afvikling af værdipapirhandler, som et system, der er omfattet af dette direktiv, selv om det pågældende system i begrænset omfang også afvikler handler med råvarebaserede afledte instrumenter;
- (9) en mindskelse af den systembetingede risiko forudsætter især, at afregningen er endelig, og at der kan ske fyldestgørelse i stillet sikkerhed; ved sikkerhed skal forstås alle midler, som en deltager stiller til rådighed for de andre deltagere i betalingssystemet og/eller værdipapirafviklingssystemet, til sikring af rettigheder og forpligtelser i forbindelse med det pågældende system, herunder genkøbsaftaler, lovbestemt tilbageholdsret og fiduciariske overdragelser; bestemmelser i national lovgivning om, hvilken form for sikkerhed der kan anvendes, bør ikke berøres af dette direktivs definition af sikkerhed;

⁽¹⁾ EFT C 207 af 18. 7. 1996, s. 13, og EFT C 259 af 26. 8. 1997, s. 6.

⁽²⁾ Udtalelse afgivet den 21. november 1996.

⁽³⁾ EFT C 56 af 24. 2. 1997, s. 1.

⁽⁴⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 9. april 1997 (EFT C 132 af 28. 4. 1997, s. 74), Rådets fælles holdning af 13. oktober 1997 (EFT C 375 af 10. 12. 1997, s. 34) og Europa-Parlamentets afgørelse af 29. januar 1998 (EFT C 56 af 23. 2. 1998). Rådets afgørelse af 27. april 1998.

- (10) ved at omfatte sikkerhed, der stilles i forbindelse med transaktioner foretaget af medlemsstaternes centralbanker i deres egenskab af centralbank, herunder pengepolitiske transaktioner, støtter dette direktiv Det Europæiske Monetære Institut i dets opgave med at effektivisere grænseoverskridende betalinger med henblik på forberedelsen af tredje fase af Den Økonomiske og Monetære Union, og det bidrager dermed til at skabe de nødvendige retlige rammer for den fremtidige europæiske centralbanks virke;
- (11) overførselsordrer og netting af sådanne ordrer bør have retsvirkning i alle medlemsstaters retssystemer og være bindende for tredjeparter;
- (12) regler om, at netting er endelig, bør ikke være til hinder for, at systemer, før netting finder sted, kontrollerer, om de ordrer, der er indgået i systemet, er i overensstemmelse med systemets regler og giver systemet mulighed for at afregne;
- (13) ingen bestemmelser i dette direktiv bør være til hinder for, at en deltager eller en tredjepart i forbindelse med en overførselsordre, som er indgået i et system, kan påberåbe sig en lovhjemlet ret til eller et lovhjemlet krav på omstødelse eller tilbagelevering i tilknytning til den underliggende transaktion, f.eks. i tilfælde af svig eller en teknisk fejl, så længe dette ikke medfører tilbageføring af netting eller tilbagekaldelse af overførselsordren i systemet;
- (14) det bør sikres, at overførselsordrer ikke kan tilbagekaldes efter et bestemt tidspunkt, der er fastsat i systemets regler;
- (15) en medlemsstat bør straks underrette de øvrige medlemsstater om indledning af insolvensbehandling mod en deltager i et system;
- (16) insolvensbehandling bør ikke have tilbagevirkende kraft for et systems deltagers rettigheder og forpligtelser;
- (17) sigtet med dette direktiv er endvidere at afgøre, hvilken insolvenslovgivning der i tilfælde af insolvensbehandling mod en deltager i et system skal anvendes på denne deltagers rettigheder og forpligtelser i forbindelse med deltagelsen i et system;
- (18) den stillede sikkerhed bør beskyttes mod virkningerne af den insolvenslovgivning, der finder anvendelse på den insolvente deltager;
- (19) artikel 9, stk. 2, finder kun anvendelse på et register, en konto eller en værdipapircentral, hvoraf det klart fremgår, at der foreligger ejendomsret til de

pågældende værdipapirer eller ret til at få dem udliveret eller overdraget;

- (20) artikel 9, stk. 2, skal sikre, at hvis en deltager, medlemsstaternes centralbanker eller den fremtidige europæiske centralbank har en gyldig, reel sikkerhed som fastsat i lovgivningen i den medlemsstat, hvor registeret, kontoen eller værdipapircentralen er beliggende, afgøres spørgsmålet om, hvorvidt denne sikkerhed er gyldig, og hvorvidt systemet (og den systemansvarlige) og en hvilken som helst anden person, der direkte eller indirekte gør sine krav gældende gennem systemet, kan kræve fyldestgørelse deri, udelukkende efter denne medlemsstats lovgivning;
- (21) artikel 9, stk. 2, må ikke berøre anvendelsen og virkningen af den lovgivning i en medlemsstat, i henhold til hvilken værdipapirerne er udstedt, eller lovgivningen i den medlemsstat, hvor værdipapirerne ellers opbevares (herunder uden begrænsninger lovgivningen om udstedelse af, ejendomsret til eller overdragelse af sådanne værdipapirer eller rettigheder dertil), og må ikke forstås sådan, at der direkte vil kunne kræves fyldestgørelse i enhver sådan sikkerhed, eller at enhver sådan sikkerhed vil kunne anerkendes i en medlemsstat, medmindre det er i overensstemmelse med lovgivningen i den pågældende medlemsstat;
- (22) medlemsstaterne bør bestræbe sig på at etablere hensigtsmæssige forbindelser mellem alle værdipapirafviklingssystemer, der er omfattet af dette direktiv, med henblik på størst mulig gennemsigtighed og retssikkerhed i forbindelse med værdipapirtransaktioner;
- (23) ovennævnte mål nås bedst ved at vedtage dette direktiv, som ikke går videre, end det er nødvendigt i dette øjemed —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

AFDELING I

ANVENDELSESOMRÅDE OG DEFINITIONER

Artikel 1

Bestemmelserne i dette direktiv gælder for:

- a) systemer som defineret i artikel 2, litra a), der er underlagt lovgivningen i en medlemsstat, og som opererer i en hvilken som helst valuta, i ecu eller i forskellige valutaer, som det pågældende system omregner indbyrdes

- b) deltagere i et sådant system — et investeringsselskab som defineret i artikel 1, nr. 2, i direktiv 93/22/EØF ^(?), bortset fra de institutter, der er opført på listen i nævnte direktivs artikel 2, stk. 2, litra a) - k)
- c) sikkerhed, der stilles i forbindelse med:
- deltagelse i et sådant system, eller
 - transaktioner foretaget af medlemsstaternes centralbanker i deres egenskab af centralbank.
- offentlige myndigheder og offentligt garanterede foretagender, eller
- ethvert foretagende, der har sit hovedkontor uden for Fællesskabet, og som varetager samme opgaver som EF-kreditinstitutter eller EF-investeringsselskaber som defineret i første og andet led,

Artikel 2

I dette direktiv forstås ved:

a) »system«: et formelt arrangement

- mellem tre eller flere deltagere, hvortil ikke medregnes et eventuelt afregningsfirma, en eventuel central medkontrahent, et eventuelt clearinginstitut eller en eventuel indirekte deltager, med fælles regler og standardiserede ordninger for udførelse af overførselsordrer mellem deltagerne
- som er underlagt lovgivningen i en medlemsstat valgt af deltagerne, idet deltagerne dog kun kan vælge lovgivningen i en medlemsstat, hvor mindst en af dem har sit hovedkontor, og
- som, med forbehold af andre, strengere generelle vilkår, der måtte være fastsat i den nationale lovgivning, er betegnet som et system og anmeldt til Kommissionen af den medlemsstat, hvis lovgivning finder anvendelse, efter at den pågældende medlemsstat har sikret sig, at systemets regler er fyldestgørende.

På de i første afsnit anførte vilkår kan en medlemsstat, når den finder, at den systembetingede risiko berettiger dertil, betegne som et system et formelt arrangement, hvis virksomhed består i at udføre overførselsordrer som defineret i litra i), andet led, og som i begrænset omfang udfører ordrer, der vedrører andre finansielle instrumenter.

En medlemsstat kan også i konkrete tilfælde, når den finder, at den systembetingede risiko berettiger dertil, betegne som et system et formelt arrangement mellem to deltagere, hvortil ikke medregnes et eventuelt afregningsfirma, en eventuel central medkontrahent, et eventuelt clearinginstitut eller en eventuel indirekte deltager

b) »institut«:

- et kreditinstitut som defineret i artikel 1, første led, i direktiv 77/780/EØF ⁽¹⁾, herunder de institutter, der er opført på listen i nævnte direktivs artikel 2, stk. 2

⁽¹⁾ Rådets første direktiv 77/780/EØF af 12. december 1977 om samordning af lovgivningen om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut (EFT L 322 af 17. 12. 1977, s. 30). Direktivet er senest ændret ved direktiv 96/13/EF (EFT L 66 af 16. 3. 1996, s. 15).

når disse deltager i et system og har ansvar for at indfri de finansielle forpligtelser, der følger af overførselsordrer inden for det pågældende system.

Hvis et system er underlagt tilsyn i overensstemmelse med national lovgivning og kun udfører overførselsordrer som defineret i litra i), andet led, samt betalinger, der følger af sådanne ordrer, kan en medlemsstat bestemme, at foretagender, der deltager i et sådant system og har ansvar for at indfri de finansielle forpligtelser, der følger af overførselsordrer inden for systemet, kan betragtes som institutter, hvis mindst tre deltagere i det pågældende system hører ind under de i første afsnit nævnte kategorier, og hvis den systembetingede risiko berettiger dertil

c) »central medkontrahent«: en enhed, der er mellemed mellem institutterne i et system, og som handler som disse institutters enemedkontrahent med hensyn til deres overførselsordrer

d) »afregningsfirma«: en enhed, som stiller afregningskonti til rådighed for institutter og/eller en central medkontrahent, der deltager i systemer til anvendelse ved afregning af overførselsordrer inden for sådanne systemer, og som eventuelt yder kredit til disse institutter og/eller centrale medkontrahenter i afregningsøjemed

e) »clearinginstitut«: en enhed, der er ansvarlig for beregningen af institutters, en eventuel central medkontrahents og/eller et eventuelt afregningsfirmas nettoposition

f) »deltager«: et institut, en central medkontrahent, et afregningsfirma eller et clearinginstitut.

Systemets regler kan fastsætte, at samme deltager kan handle som central medkontrahent, afregningsfirma eller clearinginstitut eller kan udføre en del af eller alle disse opgaver.

⁽²⁾ Rådets direktiv 93/22/EØF af 10. maj 1993 om investeringsservice i forbindelse med værdipapirer (EFT L 141 af 11. 6. 1993, s. 27). Direktivet er senest ændret ved direktiv 97/9/EF (EFT L 84 af 26. 3. 1997, s. 22).

En medlemsstat kan beslutte, at en indirekte deltager ved anvendelsen af dette direktiv kan betragtes som deltager, hvis den systembetingede risiko berettiger dertil, forudsat at den indirekte deltager er kendt af systemet

- g) »indirekte deltager«: et kreditinstitut som defineret i litra b), første led, som har indgået en aftale med et institut, der deltager i et system, der udfører overførselsordrer som defineret i litra i), første led, hvorved kreditinstituttet bliver i stand til at sende overførselsordrer gennem systemet
- h) »værdipapirer«: alle de instrumenter, der er nævnt i del B i bilaget til direktiv 93/22/EØF
- i) »overførselsordre«:
- en instruks fra en deltager om at stille et pengebeløb til rådighed for en modtager ved en postering på et kreditinstituts, en centralbanks eller et afregningsfirmas konto, eller en instruks, som indebærer overtagelse eller indfrielse af en betalingsforpligtelse som defineret i systemets regler, eller
 - en instruks fra en deltager om at overføre ejendomsretten eller andre rettigheder til et eller flere værdipapirer ved notering i et register eller på anden vis
- j) »insolvensbehandling«: kollektive foranstaltninger i henhold til en medlemsstats eller et tredjelands lovgivning med henblik på likvidation eller sanering af deltageren, når sådanne foranstaltninger indebærer standsning eller begrænsning af overførsler eller betalinger
- k) »netting«: omregning til én nettofordring eller én nettoforpligtelse af fordringer og forpligtelser, der følger af overførselsordrer, som en eller flere deltagere udsteder til eller modtager fra en eller flere andre deltagere, med det resultat, at der kun kan gøres en nettofordring eller en nettoforpligtelse gældende
- l) »afregningskonto«: en konto i en centralbank, hos et afregningsfirma eller en central medkontrahent, der anvendes til anbringelse af midler og værdipapirer samt til afregning af transaktioner mellem deltagerne i et system
- m) »sikkerhed«: alle realiserbare aktiver, der som pant (herunder penge som pant) eller som led i en genkøbsaftale eller lignende aftale eller på anden måde stilles som sikkerhed for rettigheder og forpligtelser, der kan opstå i forbindelse med et system, eller som stilles som sikkerhed for medlemsstaternes

centralbanker eller den fremtidige europæiske centralbank.

AFDELING II

NETTING OG OVERFØRSELSORDRER

Artikel 3

1. Overførselsordrer og netting har retsvirkning og er bindende for tredjeparter, selv i tilfælde af insolvensbehandling mod en deltager, såfremt overførselsordrerne var indgået i et system inden tidspunktet for insolvensbehandlingens indledning, jf. artikel 6, stk. 1.

Hvis overførselsordrer undtagelsesvis indgår i et system efter tidspunktet for indledningen af insolvensbehandlingen og udføres på dagen for indledningen af denne behandling, kan de kun gøres retligt gældende over for og er kun retligt bindende for tredjeparter, hvis afregningsfirmaet, den centrale medkontrahent eller clearinginstituttet efter afregningstidspunktet kan bevise, at de var uvidende om og ikke burde have været vidende om indledningen af insolvensbehandlingen.

2. Ingen lov, forskrift, regel eller praksis med hensyn til omstødelse af kontrakter og transaktioner, som er indgået inden tidspunktet for insolvensbehandlingens indledning, jf. artikel 6, stk. 1, må medføre tilbageføring af netting.

3. Tidspunktet for, hvornår en overførselsordre er indgået i et system, fastsættes i det pågældende systems regler. Hvis den nationale lovgivning, som systemet er underlagt, indeholder bestemmelser om, hvornår en overførselsordre er indgået, skal det pågældende systems regler være i overensstemmelse med sådanne bestemmelser.

Artikel 4

Medlemsstaterne kan fastsætte, at indledning af insolvensbehandling mod en deltager ikke må være til hinder for, at midler eller værdipapirer, der er disponible på den pågældende deltagers afregningskonto, anvendes til at indfri deltagerens forpligtelser inden for systemet på dagen for insolvensbehandlingens indledning. Medlemsstaterne kan endvidere fastsætte, at en kreditfacilitet, der er bevilget en sådan deltager i forbindelse med deltagelse i systemet, anvendes til at indfri vedkommendes forpligtelser inden for systemet mod fyldestgørelse i en disponent, reel sikkerhed.

Artikel 5

En overførselsordre kan ikke tilbagekaldes af en deltager i et system og heller ikke af en tredjepart efter et bestemt tidspunkt, der er fastsat i systemets regler.

AFDELING III

BESTEMMELSER VEDRØRENDE INSOLVENSBEHANDLING*Artikel 6*

1. Ved anvendelsen af dette direktiv er tidspunktet for insolvensbehandlingens indledning det tidspunkt, hvor den kompetente retslige eller administrative myndighed træffer afgørelse herom.

2. Når der er truffet en afgørelse efter stk. 1, meddeler den kompetente retslige eller administrative myndighed straks denne afgørelse til den myndighed, som medlemsstaten har gjort ansvarlig.

3. Den i stk. 2 omhandlede medlemsstat underretter straks de øvrige medlemsstater.

Artikel 7

Insolvensbehandling har ikke tilbagevirkende kraft for de rettigheder og forpligtelser for en deltager, der følger af eller har forbindelse med den pågældendes deltagelse i et system forud for tidspunktet for en sådan behandlings indledning, jf. artikel 6, stk. 1.

Artikel 8

Hvis der indledes insolvensbehandling mod en deltager i et system, skal de rettigheder og forpligtelser, der følger af eller har forbindelse med den pågældendes deltagelse i systemet, fastlægges efter den lovgivning, som systemet er underlagt.

AFDELING IV

BESKYTTELSE AF SIKKERHEDSHAVERENS RETTIGHEDER MOD VIRKNINGERNE AF SIKKERHEDSSTILLERENS INSOLVENS*Artikel 9*

1. Den ret til fyldestgørelse i stillet sikkerhed, som tilkommer:

- en deltager, der har fået sikkerheden stillet i forbindelse med et system, og
- medlemsstaternes centralbanker eller den fremtidige europæiske centralbank,

berøres ikke af insolvensbehandling mod den sikkerhedsstillende deltager eller den sikkerhedsstillende medkontrahent for medlemsstaternes centralbanker eller den fremtidige europæiske centralbank. Den stillede sikkerhed kan realiseres med henblik på fyldestgørelse af sådanne rettigheder.

2. Hvis værdipapirer (herunder rettigheder til værdipapirer) stilles som sikkerhed for deltagere og/eller medlemsstaternes centralbanker eller den fremtidige europæiske centralbank, jf. stk. 1, og disses rettigheder med hensyn til de pågældende værdipapirer (eller rettigheder, der tilkommer en forvalter (nominee), mandatar eller tredjemand, der handler på deres vegne) som fastsat i loven er noteret i et register, på en konto eller i en værdipapircentral i en medlemsstat, afgøres sådanne enheders rettigheder som sikkerhedshavere med hensyn til de pågældende værdipapirer efter denne medlemsstats lovgivning.

AFDELING V

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER*Artikel 10*

Medlemsstaterne angiver, hvilke systemer der skal omfattes af dette direktiv, og anmelder disse til Kommissionen, idet de også meddeler Kommissionen, hvilken myndighed de har gjort ansvarlig, jf. artikel 6, stk. 2.

Systemet skal over for den medlemsstat, hvis lovgivning det er underlagt, angive, hvem deltagerne i systemet er, herunder eventuelle indirekte deltagere, og skal meddele enhver ændring med hensyn til deltagerne.

Foruden den i andet afsnit omhandlede angivelse kan medlemsstaterne bestemme, at der skal føres tilsyn med eller ske godkendelse af systemer, der henhører under deres kompetence.

Enhver, der har en begrundet interesse, kan af et institut forlange at blive informeret om, hvilke systemer det deltager i, samt om de væsentligste bestemmelser, der gælder for disse systemers virkemåde.

Artikel 11

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv inden den 11. december 1999. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og administrative bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv. I meddelelsen opstiller medlemsstaterne en oversigt, der viser, hvilke nationale bestemmelser der findes eller indføres i forhold til hver enkelt artikel i dette direktiv.

Artikel 12

Kommissionen forelægger senest tre år efter den i artikel 11, stk. 1, nævnte dato Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om anvendelsen af dette direktiv, eventuelt ledsaget af forslag til en revision heraf.

Artikel 13

Dette direktiv træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende*.

Artikel 14

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 19. maj 1998.

På Europa-Parlamentets vegne

J.M. GIL-ROBLES

Formand

På Rådets vegne

G. BROWN

Formand